

RETROSPECTIVA ASIGURĂRILOR: ORIGINE, EVOLUȚIE, ACTUALITATE

*Cristina UNGUR, drd.,
cercet. șt., INCE*

Orice activitate umană implică existența anumitor pericole pentru viață, sănătate sau proprietate. Necesitatea de a se proteja de aceste pericole a condus la apariția asigurării. În acest articol vom prezenta cronologic evoluția fenomenului de asigurare de la originea lui în antichitate și până în perioada contemporană. De asemenea, vom demonstra interdependența dintre evoluția civilizației umane și procesul de dezvoltare și diversificare a serviciilor de asigurare în diferite epoci istorice.

Cuvinte cheie: asigurare, antichitate, principiul solidarității, risc, împrumut, asigurare maritimă.

Introducere. Începuturile existenței umane au coincis cu apariția ideii de asigurare, deoarece nici o activitate umană nu poate fi concepută fără riscuri. Pentru a se apăra de aceste riscuri, omenirea avea nevoie de anumite instrumente de protecție. Așadar, apariția societății umane aduce cu sine necesitatea ocrotirii proprietății și a vieții, iar în acest context asigurarea apare ca nevoia de protecție a omului în fața unor pericole.

Conținutul de bază. De-a lungul timpului au existat două tipuri de economii: economia naturală și economia de schimb. În cadrul primului tip, bunurile materiale se produceau pentru consum, fără a se apela la schimb. Pe când cel de-al doilea implică producerea bunurilor pentru vânzare, obținându-se în schimb altele. În economia naturală asigurarea se caracteriza prin ajutorul între indivizi, adică prin dispersarea riscului. Era mai simplu de suportat anumite pericole dacă existau comunități constituite pe baza interesului comun. De exemplu, dacă este distrusă o casă în urma unui incendiu, atunci membrii comunității vor ajuta împreună la reconstrucție, conștientizând că vor primi același ajutor, dacă li se va întâmpla vre-o nenorocire. Pe același principiu se organizau depozite de cereale pentru ajutor în anii fără roadă. Oamenii dădeau o parte din cereale în acest depozit, iar în caz de necesitate din aceste cereale erau ajutate familiile care au avut de suferit din cauza recoltelor mici. Acest tip de asigurare mai funcționează și astăzi în locurile unde nu au apărut formele civilizate de organizare economică (de exemplu în regiunile extreme de nord ale Rusiei sau la popoarele din Africa și Asia, unde elementele economiei de schimb au pătruns foarte puțin).

Dezvoltarea umană și diversificarea activităților au condus la apariția necesităților stringente de protecție. Astfel, tipurile de asigurare s-au dezvoltat corespunzător evoluției activității umane.

Trecerea la economia de schimb însemna apariția produselor destinate schimbului și deci erau inevitabile transportările de produse spre piețe de desfacere. Primele semne de aplicare a unuia din principiile asigurării cum este dispersia riscului vine din China antică. Transportarea mărfurilor destinate vânzării se efectua pe râul Yangtze care avea porțiuni periculoase. De multe ori navele se scufundau,

RETROSPECTION OF INSURANCE: ORIGIN, EVOLUTION, TOPICALITY

*Cristina UNGUR, PhD Student,
scientific researcher, NIER*

Any human activity implies the existence of certain dangers for life, health or property. The need to protect them has led to insurance. In this article we present the chronological evolution of the phenomenon of insurance from its origin in antiquity to the contemporary period. We also show the interdependence of development of human civilization and the diversification and development of insurance services in various historical eras.

Key words: insurance, antiquity, principle of solidarity, risk, loan, marine insurance.

JEL Classification: G22, N01, N20

Introduction. The beginnings of human existence coincided with the emergence of the idea of insurance, because any human activity cannot be done without risk. To defend itself from these risks, humanity needed some protection tools. Thus, the emergence of human society creates the demand for protecting property and lives, and in this context appears as the need insurance of protection of man in the face of danger.

The basic content. Over time there have been two types of economies: the natural economy and the exchange economy. In the former, material goods are produced directly for consumption without resorting to trade. Whilst the second involves the production of goods for sale, resulting in others instead. In the natural economy, insurance is characterized by providing aid between individuals, i.e. by dispersing risk. It was easier to bear certain risks if there were communities created on the basis of common interest. For example, if a home is destroyed in a fire, the community will help with the reconstruction of the house, acknowledging that they will receive the same support in the future if this disaster will happen to them. On the same principle, grain warehouses were organized for help in fruitless years. People gave part of the grain to that warehouse and in case of necessity of these cereals were helped the families who had suffered from low yields. This type of insurance still functions in places where there are no civilized forms of economic organization (e.g. extreme northern regions of Russia and the peoples of Africa and Asia where the exchange economy elements have barely penetrated).

Human development and diversification of activities have led to urgent protection needs. Thus, the types of insurance have been developed corresponding the development of human activity.

Switching to exchange economy also meant the appearance of products intended for exchange, and hence was inevitable the transportation of products to markets. The first signs of application of any of insurance principles, such as risk dispersion, come from ancient China. Transporting the goods for sale was made on the

iar pentru a se proteja de pierderi enorme, comercianții **repartizau marfa pe mai multe nave**. În așa fel, o navă transporta mărfurile mai multor comercianți. Dacă nava se scufunda, pierderile erau împărțite la mai mulți comercianți și nu la unul singur, ca până atunci. Astfel riscurile se minimizează pe principiul transferării unei părți a daunei.

Pe lângă ideea fundamentală de dispersie a riscului, în antichitate mai exista și principiul solidarității. Pe baza lui, în Egiptul antic, meșteșugarii care se ocupau de tăierea pietrelor obișnuiau să constituie **fonduri comune de ajutor**. Din cauza practicării unei munci periculoase, de multe ori se întâmplau accidente sau decese în urma cărora familiile meșteșugarilor rămâneau fără surse se existență. Astfel, se creau fonduri comune de contribuții, din care, în caz de necesitate, se acopereau pagubele celor ce au avut de suferit.

O altă formă de asigurare antică vine încă de la babilonieni din mileniul 3 î.e.n. și se datorează comerțului maritim practicat pe larg de aceștia. Comercianții, care își transportau mărfurile pe mare, puteau beneficia de un împrumut pe care nu erau obligați să-l întoarcă dacă marfa nu ajungea la destinație din cauza furtului, calamităților naturale sau alt gen de pericole ce nu depind de transportator. Împrumuturile erau oferite de negustori în schimbul unei dobânzi destul de mari, comparativ cu alte împrumuturi. Astfel creditorul, anticipând veniturile viitoare, își asuma riscul transportării mărfii. Acesta era numit „**contract de împrumut**” și în scurt timp a fost preluat de partenerii babilonienilor cum erau grecii, fenicienii, iar mai târziu și romanii. De menționat că, în opinia juriștilor, aceste contracte nu se deosebeau mult de cele practicate în Londra în 1860 [1, pag.14], ceea ce demonstrează că babilonienii se pricepeau foarte bine la natura unui contract, la valoarea banilor și la împrumuturi cu dobândă simplă sau compusă.

Forma de asigurare bazată pe contractele de împrumut a fost legiferată încă în **Codul lui Hammurabi** scris în jurul anului 1760 î.e.n., reprezentând și primul document economic clar din istorie.

În antichitate își au apariția nu doar asigurările de furturi, dar și cele de viață. În Roma antică, în jurul anilor 600 î.e.n. existau fonduri comune care se numeau „ghilde” sau „societăți benevole” participanții cărora plăteau cotizații de înscriere și prime periodice. În schimb, aveau garantat **ajutorul pentru înmormântare**, fiindu-le asigurat un rug și un mormânt în caz de deces.

Aproximativ în aceeași perioadă (anul 650 î.e.n.) a apărut **prima asigurare obligatorie**. Legislatorul Solon din Grecia antică a impus societățile politice și meșteșugărești să constituie un fond comun, pe baza cotizațiilor lunare, care să repare prejudiciile apărute în interiorul grupului.

Pe parcursul Evului Mediu au funcționat diferite forme de organizare a grupurilor de ajutorare. Pe principiul mutualității acestea erau menite să acorde sprijin în caz de pagube. Tot atunci au fost preluate tehnicile babiloniene de protecție. Pentru a transporta o marfă pe mare, negustorii aveau nevoie de sume mari de bani, pe care le împrumutau de la bancheri. Dacă nava ajungea la destinație fără pierderi, împrumutul era rambursat integral, plus dobânda aferentă care ajungea și la 40%. În caz de naufragiu, negustorul nu întorcea banii și bancherul își pierde suma împrumutată. Astfel, râvnind să obțină câștig de 40%, bancherii își asumau riscul de pierdere.

Yangtze River which had dangerous portions. Often the ships sank, and to protect the enormous losses traders **distributed the merchandise on more ships**. In this way, a single ship carried the goods of several retailers. If the ship sank, the losses were distributed to several traders and not just one, as before. Thus, the risks were minimized on the principle of transferring some of the damage.

In addition to the fundamental idea of dispersing risk, back in ancient times there existed the principle of solidarity. Based on it, in Ancient Egypt craftsmen who oversaw the cutting of stones used to constitute **common aid funds**. Because they practiced a pretty dangerous work and often deaths and accidents occurred causing the families of craftsmen to be left without any means of subsistence. Thus, they decided to make contributions to create a common fund, which, in case of misfortune, could cover the damages to those who have suffered.

Another form of insurance which appeared in ancient times comes from the Babylonians from the 3rd millennium BC and maritime trade is due to the largely practiced by them. Traders carrying their goods by sea were able to benefit from a loan which they were not obliged to return in case the goods were not delivered due to theft, natural disasters, or other type of hazard that did not depend on the will of the carrier. The loans were offered by merchants in exchange for an interest quite high compared to other loans. Thus the lender, anticipating future income, would run the risk of transporting the goods. It was called a "**loan agreement**" and soon it was picked up by Babylon's partners like the Greeks, Phoenicians and later the Romans. Note that, according to lawyers, these contracts did not differ from those practiced in London in 1860 [1, p.14], which shows that the Babylonians were very good at elaborating a contract, setting the value of the money and loans with a simple or compound interest.

The insurance type based on loan contracts was enacted in the **Code of Hammurabi** written around 1760 BC, representing the first clear economic document in history.

In ancient times also appears not only theft insurance but also life insurance. In ancient Rome, around the year 600 BC there were common funds called the "guilds" or "voluntary societies" whose participants paid registration fees and periodic premiums. In return, the members of this association were guaranteed **funeral aid** and provided a stake and a tomb in case of death.

Around the same time (year 650 BC) appeared the **first mandatory insurance**. The legislator Solon of Ancient Greece imposed the political and handicraft companies to establish a common fund based on monthly contributions to repair the damage that appeared within the group.

During the Middle Ages, different forms of organization of support groups have operated. On the principle of mutuality they were meant to give support in case of damage. Also then, Babylonian protection techniques were taken over. To carry a cargo by sea, merchants needed large amounts of money, which they

Acest procedeu a primit denumirea de „**împrumutul marii aventuri**” și a fost interzis de biserica catolică prin decretul papei Grigore al IX-lea, în anul 1237. Interdicția vine după ce bancherii au manifestat tendința de a abuza de aceste împrumuturi prin dobânzi excesive.

Pentru a depăși dezavantajele „împrumutului marii aventuri” s-a decis practicarea unui alt mecanism, care reprezintă și punctul de geneză al actualelor asigurări maritime. Astfel, se organizau asociații de comercianți care garantau valoarea navei și a încărcăturii în caz de pierdere. Această garanție se făcea în schimbul unor plăți anticipate a sumelor de bani, care se înscriau drept dovadă în contracte și purtau denumirea de „poliță”, de la cuvântul italian „*polizza*”, care înseamnă *certificat, atestat*. **Primele polițe de asigurare** despre care se cunoaște au fost încheiate în sec. XIV în Italia. Până în zilele noastre a ajuns o poliță ce datează din 23 octombrie 1347, încheiată în orașul Genova, pe un împrumut de 107 pfunzi de argint care urma a fi rambursat în caz că nava Santa Clara ajungea la Malorca [3].

Cea mai furtunoasă dezvoltare a asigurărilor a avut loc la finele sec.XV, când europenii au început explorarea activă a pământurilor noi. Perioada Marilor descoperiri geografice a determinat nu doar dezvoltarea transportului naval și a comerțului, dar a adus și noi pericole.

Spre finele secolului al XVII-lea unul din cele mai importante centre comerciale devine Londra, aici concentrându-se și cea mai mare cerere de asigurări, în special maritime. Aproximativ în anul 1688, Edward Lloyd deschide în Londra o cafenea numită **Lloyd's Coffee House**, în care se întâlneau comercianții, proprietarii de nave și asigurătorii. La scurt timp acest local a devenit o importantă sursă de informații în domeniu, având și un ziar Lloyd's News care prezenta noutățile din transportul maritim. Aici se întâlneau persoane care obișnuiau să încheie contracte de asigurare reciprocă împotriva pericolelor marine la care erau expuși transportatorii. În contractele de asigurare era descris transportul, încărcătura, echipajul și destinația. Sub aceste înscrieri fiecare participant la asigurare își completa numele și procentul de risc asumat scriind unul sub altul. De aici vine și denumirea de subscriitori (underwriter) pentru cei care asigurau. Parlamentul englez a oferit companiei Lloyd în anul 1871 statut oficial de corporație de asiguratori care reprezintă și până astăzi una din cele mai cunoscute piețe internaționale de asigurări, în special, maritime.

În percepția noastră de astăzi, asigurarea apare după **Marele incendiu din Londra** care a avut loc la 2 septembrie 1666. Timp de 4 zile focul devastator a distrus peste 13.000 de clădiri dintre care case de locuit, magazine și biserici. Valoarea pagubelor materiale produse de incendiu a atins aproximativ 10 milioane de lire sterline. Acestea erau cifre absolut impunătoare luând în considerație că veniturile anuale ale Londrei pe atunci constituiau 12 mii de lire sterline [1, pag. 24]. Amploarea dezastrului la determinat pe economistul Nicholas Barbon să deschidă primul birou de asigurări împotriva incendiilor numit „The Fire Office”, aceasta punând bazele primei societăți de asigurări.

Prima rezonanță a asigurărilor de incendii a fost resimțită în coloniile din America. În anul 1735, în Charlstone (Carolina de Sud) a fost înființată **prima companie americană de asigurări**, după modelul celei din Londra.

borrowed from bankers. If the ship reached its destination without any loss, the loan was repaid in full, plus interest that reached 40%. In case of shipwreck, the merchant would not return the money and the banker would lose the loan. Thus coveting to achieve a gain of 40%, the bankers took the risk of loss. This process has been called the "**great adventure loan**" and was banned by the Catholic Church by the decree of Pope Gregory IX, in 1237. The ban came after the bankers have tended to abuse these loans through excessive interest.

To overcome the disadvantages of "loan great adventure" it was decided practicing some other mechanism, which is the point of genesis of the current maritime security. Thus, traders' associations were organized for guaranteeing the value of the vessel and cargo in case of loss. This warranty was made in exchange for advance payment of certain sums of money, which were scored as proof in contracts and were called "policy" after the Italian word "Polizza" meaning certified, attested. The **first insurance policies** that are known have been completed in the 14th century in Italy. Until today there's a policy dating from October 23, 1347, signed in the city of Genoa, on a loan of 107 pounds of silver which was to be repaid in the event that the ship Santa Clara will arrive at Mallorca [3].

The most tempestuous development of insurance occurred at the end of the 15th century when Europeans began to actively explore new lands. The great geographical discoveries led to not only the development of shipping and trade, but also brought new dangers.

Towards the end of the 17th century one of the most important commercial centers is London, here focusing the biggest insurance demands, especially maritime. Approximately in 1688, Edward Lloyd opened a coffee shop in London called **Lloyd's Coffee House** where merchants, ship owners and insurers would meet. Soon this place became an important source of information in the field with even a newspaper called Lloyd's News to present news about shipping. Here would meet people who used to conclude contracts of mutual insurance against the hazards to which were exposed marine carriers. In the insurance contracts was described the transport, cargo, crew and destination. Under these entries every participant to the insurance their completed name and percentage of risk by writing one under the other. Hence comes the name of underwriters (underwriter) to those who ensured. In 1871 the English Parliament offered the Lloyd Company official status of insurance corporation, and to this day it is one of the best known international insurance markets, especially maritime.

In nowadays perception, insurance appeared after **The Great Fire of London**, which took place on September 2, 1666. For 4 days devastating fire destroyed over 13,000 buildings including houses, shops and churches. The value of property damage caused by fire reached about 10 million pounds. These were absolutely impressive figures, taking into consideration that the annual revenues of London back then constituted 12 thousand pounds [1, p. 24]. The scale of the disaster prompted the economist Nicholas Barbon to open the first fire insurance

Ea se numea „Friendly Society of the Mutual Insuring of Houses against Fire”, dar după un incendiu, care a mistuit 300 de clădiri și din cauza neonorării obligațiilor de plată din partea unor membri, compania a falimentat în scurt timp.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea și popularizarea asigurărilor l-a avut Benjamin Franklin, una din cele mai cunoscute personalități din Statele Unite ale Americii. Contribuția sa este semnificativă, în special, în domeniul asigurărilor împotriva incendiilor. În anul 1752, Franklin a fondat „Philadelphia Contributionship for the Insurance of Houses from Loss by Fire”, prima companie care colecta contribuții în vederea prevenirii incendiilor. Deosebirea de companiile similare existente până atunci consta în aceea că Contributionship nu doar întreprindea măsuri de avertizare a incendiilor, dar și putea refuza asigurarea anumitor clădiri unde riscul de incendiu era mult prea mare (de exemplu casele din lemn, depozitele de in și paie, fierăriile, fabricile de lumânări). Lista restricțiilor cu timpul a devenit foarte mare, fiind refuzate chiar și clădirile în apropierea cărora creșteau copaci. Aceasta a condus la apariția altor companii de asigurări care ofereau o gamă mai largă de protecție.

Pe parcursul istoriei principalele forme de asigurare erau: maritimă, de incendii și de viață. Odată cu apariția necesităților marcate de dezvoltarea societății umane, portofoliul de asigurări s-a diversificat. Astfel, dezvoltarea agriculturii a condus la apariția asigurării contra grindinei și a decesului de animale. Construcția căii ferate a condus la constituirea primei companii de asigurare în domeniul transportului feroviar, apărută în Anglia la mijlocul sec. XIX. Circulația cu cai și trăsuri a dat impuls apariției asigurării de răspundere civilă, care era folosită și de patronii fabricilor pentru daune cauzate angajaților.

Din analiza istoriei asigurărilor putem concluziona că evoluția lor se bazează pe dezvoltarea societății umane. Factorii determinanți, care au condus la apariția asigurărilor contemporane pot fi grupate în trei categorii: de ordin economic, social și științific [4, pag. 16-18].

Factorii economici. Trecerea de la economia naturală la cea de schimb a adâncit raporturile dintre oameni, a contribuit la creșterea nivelului de viață, la dezvoltarea transporturilor, la apariția echipamentelor și instalațiilor industriale capabile să provoace daune. Odată cu apariția banilor ca element de schimb, au apărut și formele moderne de asigurare bazate pe compensarea daunelor prin bani.

Factorii sociali se caracterizează prin accentuarea procesului de urbanizare, care a concentrat populația în orașe mari astfel sporind și riscul apariției unor evenimente producătoare de pagube, cum ar fi incendiile sau inundațiile. Pe de altă parte, un efect pozitiv l-au avut constituirea anumitor grupuri și bresle cu interese comune privind protecția contra anumitor pericole în baza principiilor solidarității.

Factorii științifici. Am decis să introducem acest factor într-o categorie aparte, deoarece influența cercetărilor științifice asupra dezvoltării asigurărilor a fost una semnificativă. Pentru calcularea corectă a mărimii contribuțiilor, daunelor și sumelor asigurate a fost nevoie de cercetări matematice în vederea determinării probabilității

office called "The Fire Office", which laid the foundation of the first insurance companies.

The first resonance of fire insurance was felt in the American colonies. In 1735, in Charlston (South Carolina) was founded the **first American insurance company** along the lines of London. It was called "Friendly Society of the Mutual Insuring of Houses against Fire", but after a fire that consumed 300 Charlston buildings and because of failing to fulfill payment obligations from some members, in a short time the company went bankrupt.

Benjamin Franklin had an important role in the development and popularization of insurance, one of the best known personalities in the United States of America. His contribution is especially significant in the field of fire insurance. In 1752, Franklin founded the "Philadelphia Contributionship for the Insurance of Houses from Loss by Fire", the first company to collect contributions for fire prevention. The distinction from the existing similar companies by then consisted in the Contributionship not only to take measures for fire warning, but it also could refuse insurance for certain buildings where the risk of fire was too great (e.g. wooden houses, warehouses linen and hay, forges, candle factories). The list of restrictions in time became very long, later denying even the buildings around which the trees grew. This has led to other insurance companies that offered a wide range of protection.

Throughout the history of the main forms of insurance were: maritime, fire and life. With the appearance of needs marked by the development of human society, the insurance portfolio diversified. Thus, agricultural development leads to the emergence of insurance against hail and death of animals. Railroad construction led to the creation of the first insurance companies in the field of rail transport, which appeared in England in the mid 19th century. Movement of horses and carriages gave an impulse for the emergence of civil liability insurance, which was used by factory owners for damages caused by their employees.

From the analysis we can conclude that the insurance history of their development is based on the development of human society. Factors that have led to contemporary insurance can be grouped into three categories: economic, social and scientific [4, pages 16-18].

Economic factors. Switching from natural economy to the exchange one deepened human relationships, has helped raise living standards, the development of transport, the emergence of industrial equipment and facilities capable of causing damage. With the appearance of money as an element of change, there were modern forms of insurance, based on financial compensation for damages.

Social factors are characterized by emphasizing the process of urbanization that concentrated the population in large cities and thus increasing the risk of damage-producing events such as fires or floods. On the other hand, a positive effect was played by the establishment of certain groups and guilds with common interests concerning the protection against certain disasters based on solidarity principles.

Scientific factors. We decided to introduce this factor in a separately category because of scientific research's

riscului și a dimensiunilor acestuia. Formularea *teoriei probabilităților* a lui Blaise Pascal și Pierre Fermat, *legea numerelor mari* a lui Jakob Bernoulli au pus fundamentele științifice ale calculelor actuariale și au pus bazele de dezvoltare a asigurărilor moderne.

Dezvoltarea societății a contribuit la creșterea avuției și bunăstării omenirii, dar a adus cu sine și pericole suplimentare. Capacitatea de protejare față de riscurile conexe existenței umane este concentrată în asigurări. Secolul XIX a fost marcat de o dezvoltare deplină a asigurărilor prin creșterea nivelului de viață, extinderea salarizării, sporirea valorii bunurilor ș.a. Acești factori au contribuit la dezvoltarea cantitativă a asigurărilor, manifestată prin creșterea numărului societăților de asigurare și a volumului activității lor. Pe de altă parte, s-au produs și schimbări structurale, prin diversificarea portofoliilor de asigurare și modificarea ponderii formelor de asigurare. De exemplu, spre finele secolului XIX au fost inventate primele automobile moderne care transportau pasageri (Karl Benz în 1886) ceea ce a dus la apariția, după Primul război mondial, a unei noi forme de asigurare – asigurarea autovehiculelor. În prezent acest tip de asigurare deține unul dintre primele locuri ca pondere în ansamblul activității de asigurare pe plan mondial.

Pe teritoriul actual al Republicii Moldova asigurările își fac apariția pentru prima dată în anul 1871 prin prezența în Basarabia a filialelor societăților de asigurări rusești. Mai târziu, când Republica Moldova a devenit parte componentă a Uniunii Sovietice, a fost creată prima rețea teritorială „Gosstrah” în anul 1921, iar în 1949 a fost deschisă diviziunea „Gosstrah” în RSSM. Aceasta funcționa însă conform principiului monopolului de stat. Odată cu formarea companiei S.A. ASITO în anul 1991, în Republica Moldova a început afirmarea antreprenoriatului și reorganizarea în sfera asigurărilor.

Transformările de ordin politic, social și economic care au avut loc în anii 90, în Republica Moldova au provocat începutul reformelor și în domeniul asigurărilor. În special după adoptarea Legii nr.1508-XII din 15 iunie 1993 cu privire la asigurări, s-a stabilit modul de activitate pe piața asigurărilor în baza proprietății private, astfel a început o nouă etapă de dezvoltare a sectorului asigurărilor. Având în vedere că au trecut doar două decenii, putem spune că piața asigurărilor în Republica Moldova este una destul de tânără și presupune un nivel mai modest de dezvoltare comparativ cu țările care desfășoară activitatea de asigurare de secole. Pe de altă parte, existența reperelor de activitate oferite de piețele cu grad sporit de maturitate, oferă posibilitatea evitării greșelilor și preluării continue a experienței favorabile întru dezvoltarea și consolidarea sectorului autohton de asigurări.

Pentru comparație putem menționa România care este o țară apropiată Republicii Moldova din punct de vedere geografic, politic și istoric. Prima societate propriu-zisă de asigurări din România, denumită Institutul General de Pensii, a fost înființată la 24 iulie 1844 în Brașov. Această companie a fost fondată de Asociația Meseriașilor și practica asigurării de viață. Membrii săi plăteau prime de asigurare pe parcursul mai multor ani ca la finele perioadei de asigurare să beneficieze de o rentă viageră anuală [1, pag. 29].

Mai târziu, asigurările românești au trecut prin perioada

influence on the development of insurance was significant. For an accurate calculation of the amount of contributions, damages and insured sums, mathematical research was needed to determine the probability risk and its dimensions. The formulation of the Blaise Pascal and Pierre Fermat *probability theory, law of large numbers* by Jakob Bernoulli laid the scientific fundamentals of actuarial calculations and laid the foundation for the development of modern insurance.

The development of society has contributed to the increase of wealth and well-being of mankind, but also brought additional hazards. The ability to protect against risks related to human existence is concentrated in insurance. The 19th century was marked by a full development of insurances by the improvement of life, payroll expansion, increasing value of goods etc. These factors have contributed to the quantitative development of insurance, evidenced by the increasing number of insurance companies and their business volume. On the other hand, there were also structural changes through the diversification of portfolios and modification of the insurance forms' share. For example, towards the end of the 19th century were invented the first modern automobile carrying passengers (Karl Benz in 1886) which led to the emergence, after the First World War, of a new form of insurance – Motor insurance. Currently this type of insurance has one of the top shares in the overall global insurance business.

On the territory of the Republic of Moldova insurances made their first appearance in 1871, by the presence in Bessarabia of Russian insurance company's subsidiaries. Later, when Moldova became part of the Soviet Union, there was created the first territorial network "Gosstrah" in 1921, and in 1949 was opened the division "Gosstrah" in the MSSR. This, however, operated under the principle of state monopoly. With the formation of ASITO in 1991, Moldova began asserting entrepreneurship and reorganizing in the field of insurance.

With the political, social and economic transformation that occurred in the 1990s, in the Republic of Moldova started insurance reforms. Especially after the Law no.1508-XII of 15 June 1993 regarding insurance, it was determined how the insurance market activated based on private property, thus starting a new stage of development of the insurance sector. Given that only two decades have passed, we can say that the insurance market in Moldova is quite young and requires a modest level of development, in comparison to the countries that have been in the insurance business for centuries. On the other hand, the existence of activity milestones offered by the markets with a high level of maturity, offers the possibility to avoid any mistakes and continue to acquire positive experience in order to develop and enhance local insurance sector.

For comparison we can mention Romania, being a close country geographically, politically and historically. The first actual insurance company in Romania, called General Pensions Institute, was founded on July 24, 1844 in Brasov. This company was founded by the Association

monopolului de stat în cadrul economiei centralizate. Singura companie de asigurare existentă în acea perioadă era ADAS (Administrația Asigurărilor de Stat) care deținea monopolul absolut în acest domeniu. Abia în decembrie 1990, românii au înființat prima societate cu capital integral privat la Timișoara (UNITA SRL).

Perioadele de tranziție la economia de piață au fost specifice atât României cât și Republicii Moldova. Țara noastră, după obținerea independenței a tins spre Spațiul Economic European, care presupune integrarea economică bazată pe implementarea reglementărilor economice europene. În scopul elaborării unui cadru regulator echivalent cu cel în vigoare în Uniunea Europeană, au fost aprobate o serie de acte legislative care reglementează modul de organizare și funcționare a asigurărilor, reasigurărilor și intermediarilor precum și supraveghează activitatea acestora. La momentul actual, cele mai importante legi în baza cărora are loc activitatea de asigurare în Republica Moldova sunt: Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări”; Legea nr.414-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”; Legea nr.243-XV din 08.07.2004 „Privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură”; Legea nr.1553-XIII din 25.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători” ș.a.

Organul în competența căruia intră supravegherea și controlul domeniului de asigurări din Republica Moldova este Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF). Atribuțiile acesteia sunt determinate de Legea privind CNPF, aprobată prin modificarea Legii nr. 192-XIV din 12.11.1998 și Regulamentul privind organizarea și funcționarea CNPF, intrate în vigoare în toamna anului 2007. CNPF este o autoritate autonomă care poartă răspundere în fața Parlamentului și prezintă anual raport de activitate.

Legile aprobate pe parcursul anilor, care aveau drept scop dezvoltarea și consolidarea pieței asigurărilor au suferit modificări. Una din marile provocări pentru industria asigurărilor și beneficiarii produselor de asigurare a fost reforma regulatorie din anul 2006 realizată prin intermediul noii Legi nr. 407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări. Pe lângă alte restricții și cerințe, aceasta a stabilit dimensiunile obligatorii ale capitalului social, schimbare la care companiile de asigurări erau obligate să se conformeze treptat. Impactul acestei schimbări a fost unul simțitor, astfel în anul 2009 au rămas de două ori mai puține companii de asigurări pe piața Republicii Moldova comparativ cu anul 2003. Totodată, această reformă regulatorie a creat condiții pentru diversificarea portofoliilor de asigurare și respectiv pentru apariția intermediarilor în asigurări.

Concluzii. Actualmente, asigurările reprezintă o întreagă industrie cu capacități mari de dezvoltare. Datorită protecției pe care o oferă clienților prin asumarea riscurilor, companiile de asigurări sunt acelea care contribuie la dezvoltarea economică, menținerea stabilității financiare și creșterea bunăstării populației. Din momentul apariției și până în prezent, asigurările și-au lăsat amprenta în istoria tuturor țărilor lumii oferind omenirii posibilitatea de a se dezvolta ca civilizație umană în condiții mai sigure, mai avantajoase și cu riscuri acoperite.

of Craftsmen and offered life insurance. Its members payed insurance premiums over several years as to receive an annual annuity at the end of the insurance period [1, p. 29].

Later on, Romanian insurances went through the period of state monopoly in the centralized economy. The only insurance company existing at that time was the SIA (State Insurance Administration), which had an absolute monopoly in this area. Only in December 1990, Romanians founded the first privately owned company in 1990 in Timisoara (UNITA SRL).

The periods of transition to a market economy were specific to both Romania and Moldova. Our country, from its independence tended to the European Economic Area, which involves economic integration based on the implementation of European economic regulations. In order to develop a regulatory framework equivalent to the one in the European Union, there have been approved a number of laws that regulate the organization and operation of insurance, reinsurance and intermediaries as well as supervise their work. Currently, the most important laws under which the insurance functions in Moldova are: Law No. 407-XVI from 21.12.2006 "Regarding insurance"; Law No. 414-XVI from 22.12.2006 "Regarding compulsory insurance for civil liability of motor vehicles"; Law No. 243-XV from 08.07.2004 "Regarding providing subsidized agricultural production risks"; Law nr.1553-XIII of 25.02.1998 "Regarding compulsory insurance of civil liability of carriers towards passengers", etc.

The body, the jurisdiction of which includes the insurance supervision and control of the Republic of Moldova, is the National Commission of Financial Market (NCFM). Its duties are determined by the Law on NCFM, approved by amending Law no. 192-XIV of 12.11.1998 and Council Regulation regarding the organization and operation of NCFM, which entered into force in the autumn of 2007. NCFM is an autonomous authority who bears responsibility to the Parliament and submits an annual report.

The laws that have been approved over the years, which aimed to develop and strengthen the insurance market, have changed. One of the challenges for the insurance industry and the beneficiaries of insurance products has been the regulatory reform of 2006 carried out by the new Law no. 407-XVI from 21.12.2006 regarding insurances. In addition to other restrictions and requirements, it determined the size of required capital, a change that the insurance companies were bound to comply with gradually. The impact of this change was a significant one, in 2009 resulting in two times fewer insurance companies on the Moldovan market compared to 2003.

Conclusions. Today, insurance is an entire industry with high growth capacity. Because of the protection they offer to customers by taking risks, insurance companies are those that contribute to economic growth, financial stability and increase welfare. Since the beginning until now, insurance has left its mark in the history of all countries giving mankind the opportunity to develop as a human civilization in a safety conditions, more favorable and with covered risks.

Referințe bibliografice / References

1. CONSTANTINESCU, D.A. *Tratat de asigurări*. Vol. I. București: Ed. Economică, 2004. 544 p. ISBN 973-709-013-6.
2. POTCOAVĂ, E. Geneza și evoluția sistemului modern de asigurări. In: *Revista Transilvană de Științe Administrative*. 2000, nr. 2 (5), pp. 259-266 [accesat 10 septembrie 2013]. Disponibil: <http://www.rtsa.ro/268,geneza-si-evolutia-sistemului-modern-de-asigurari.html>
3. PRUDENTIAL INSURANCE COMPANY OF AMERICA. *The Documentary History of Insurance*. Newark, 1915. 33 p. [accesat 12 august 2013]. Disponibil: <https://archive.org/details/cu31924030231736>
4. PURCARU, I. *Matematică și asigurări*. București: Ed. Economică, 1994. 367 p. ISBN 973-96795-5-2.
5. ГРИЦЕНКО, Н.Б. *Основы страховой деятельности*: учебное пособие. Москва: Финансы и статистика, 2006. 352 c.
6. VĂCĂREL, I., BERCEA, F. *Asigurări și reasigurări*. Ediția a II-a. București: Ed. Expert, 1997. 540 p. ISBN 973-9282-31-8.
7. BISTRICEANU, G.D. *Asigurări și reasigurări în România*. București: Ed. Universitară, 2006. 508 p. ISBN 978-973-749-057-5.
8. Lloyd's History [accesat 21 septembrie 2013]. Disponibil: <http://www.lloyds.com/lloyds/about-us/history>
9. File din istoria asigurărilor [accesat 11 septembrie 2013]. Disponibil: <http://www.asigurare.md/ro/content/181/>
10. Kaleidoscope of Insurance History [accesat 18 septembrie 2013]. Disponibil: http://history.swissre.com/index_category.php

Recomandat spre publicare: 19.10.2013